

The awareness of טומאה, etc.

ידיעות הטומאה כולי –

OVERVIEW

The תורה writes;¹ או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם: או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה טמא and ate (עולה ויורד³) קרבן. They also derive⁴ that it is necessary that initially the person was aware that he is טמא (and that these are קדשים or this is the ביהמ"ק) and then he either forgot that he was טמא (and ate קדשים or entered the ביהמ"ק – this is the שתים), or (he remembered that he was טמא, but) he forgot that these are קדשים or that this is the ביהמ"ק (this is the שהן ארבע).⁵ Our תוספות explains why the משנה states הטומאה instead of העלמות.

תוספות asks:

ואם תאמר ואמאי לא קתני העלמות שתים שהן ד' –

And if you will say; and why does not the משנה teach, 'the concealments are two which are four'? תוספות explains what are these העלמות שהם ד' –

העלם טומאה ואכל קדש או נכנס למקדש שהן ד' העלם קדש והעלם מקדש –

A forgetfulness that he was טמא and he (1) ate קודש or (2) he entered the בית המקדש, these are the שתים; which are four (remembering that he is טמא, but) either (3) forgetting that this food is קודש, or (4) forgetting that this is the בית המקדש.

An advantage⁶ in stating העלמות הטומאה as opposed to ידיעות הטומאה is –

והוא אתי שפיר דלא מצי למיפרך הני תמני הויין כדפריך אידיעות⁷ –

That the משנה would be properly understood, for the גמרא there⁸ would then not be able to ask, 'but these are eight (and not four)', as the גמרא asked there

¹ ויקרא ה, ב-ג.

² שבועות ז, ב.

³ See TIE the previous שבועות ד"ה תוספות footnote # 2.

⁴ שבועות ד, א.

⁵ is the only חיוב קרבן where a ידיעה בתחילה is (also) required. All other קרבנות merely require a ידיעה בסוף, that he becomes aware that he transgressed.

⁶ See החמה that the main advantage in stating העלמות over ידיעות is that it is that the העלמות are the main cause why one brings a קרבן not the ידיעות themselves. תוספות is now adding that there is an additional advantage, עיי"ש.

⁷ There is the ידיעה תחילה וסוף of מקדש (ידיעות which are four) and the ידיעה תחילה וסוף of העלם קדשים (which is an additional four) for a total of eight ידיעות.

⁸ שבועות יד, ב.

regarding ידיעות. We would avoid this question if we would count the העלמות, instead of the ידיעות.

answers: תוספות

ויש לומר דנקט ידיעות כדמפרש התם⁹ (פרק ב' דף יד,ב) –

And one can say; that the משנה mentions ידיעות (and not העלמות) as the גמרא explains there that the תנא of the משנה only –

ידיעות קמייתא דליתנהו בכל התורה כולה קחשיב בתרייתא דאיתנהו בכל התורה לא קחשיב –
Mentions the initial awareness which is not found in the entire תורה, however the תנא does not mention the final awareness which is found in the entire תורה –
אי נמי ידיעות בתרייתא דמייתי לידי קרבן קחשיב –

Or you may also say; he mentions only the final ידיעות which cause that a קרבן be brought.

תוספות responds to an anticipated question:

ולהיא לישנא ידיעות קמייתא קחשיב –

And according to that view that the תנא counts the ידיעות קמייתא by טומאה, it is understood that –

לא שייך למיתני גבי שבועות ושבת ידיעות שבועות וידיעות שבת –

It is not applicable to state this regarding שבועות and שבת that the ידיעות שבועות and the ידיעות שבת are שנים שהן ארבע, because regarding שבועות and שבת there is no such concept as ידיעות קמייתא, however –

ולאידך לישנא נמי דקאמר ידיעות בתרייתא דמייתי לידי קרבן קחשיב לא תנא בהו ידיעות –
Even according to the other view which states that the משנה (regarding טומאה) counts the ידיעות בתרייתא which cause the חייב קרבן, nevertheless the תנא does not state ידיעות by שבועות and שבת.¹⁰ The reason is –

כיון דחילוק שנים שהן ארבע משכחת באיסורא גופיה¹¹ –

Since the division of ארבע שנים can be found in the actual types of the prohibitions, without resorting to the ידיעות. We would rather mention four different cases

⁹ The גמרא there is responding to the question which תוספות cites here that seemingly there are eight ידיעות and not merely four. The גמרא offers two answers; we either count only the first ידיעות since it is a novelty which is found only by טומאת מקדש וקדשיו; or we count only the final ידיעות which obligates the transgressor to bring a קרבן. This very same answer will also explain why he mentions ידיעות instead of העלמות (either because it is a חידוש [referring to ידיעות קמייתא], or because it causes the חייב קרבן [by ידיעות בתרייתא]) This cannot be said regarding the העלמות; there is no חידוש (for every חטא requires a העלם) and it does not cause a חייב קרבן (unless there is a ידיעה afterwards).

¹⁰ See 'Thinking it over'.

¹¹ Regarding שבועות and שבת there are four different cases; הוצאה והכנסה דעני ודבעה"ב, and [להבא] שבועה להרע ולהיטיב, and [להבא] שבועה להרע ולהיטיב. It is not merely the different ידיעות that compose the ד' שהן ב' but rather the occurrences.

than four different types of awareness and/or forgetfulness –

אבל גבי טומאה החילוק דשתים שהן ארבע אינו בא אלא מחמת הידיעה:

However this is not so regarding טומאה where the שנים can only be accounted for if we take the ידיעות into account.¹²

SUMMARY

We would rather mention ידיעות קמייתא (than העלמות) either because the ידיעות are a חידוש or because the ידיעות בתרייתא cause the חיוב קרבן. Wherever possible we would prefer to mention a differentiation based on cases, rather than merely a differentiation based on ידיעות.

THINKING IT OVER

¹³ שבת and שבועות by ידיעות משנה does not mention ידיעות by שבועות and שבת. ¹⁴ Seemingly there is a difference between טומאה and שבועות ושבת. By טומאה it was necessary to preface the word טומאה either with ידיעות or העלמות. ¹⁵ The משנה chose ידיעות as תוספות explained. However by שבועות and שבת there is no need to mention ידיעות. By שבועות it is sufficient to say 'שהן ד' שבועות'; saying 'ידיעות השבועה כו' would be adding a word. Similarly by שבת the question seemingly is that it should say 'ידיעות יציאות השבת כו',¹⁵ and again we are adding a word. How are we to understand תוספות question?!

¹² Regarding מקדש וקדשיו טומאת מקדש וקדשיו there are only two cases; he either entered the מקדש בשוגג or ate קדשים בשוגג. The only way it can add up to four is if we differentiate between the ידיעות (והעלמות) whether he knew and forgot if he was טמא or whether he knew and forgot that this is מקדש וקדשיו.

¹³ See footnote # 10.

¹⁴ !טומאות is much too vague, there are much more than four טומאות שהן ד'!

¹⁵ The question cannot be that it should state ידיעות השבת instead of יציאות השבת, because the rule of 'ב' שהן ד' is (only) by יציאות השבת and not by שבת in general. See חת"ס. [מהרש"א הארוך דו"מ אות ע, וצ"ע].